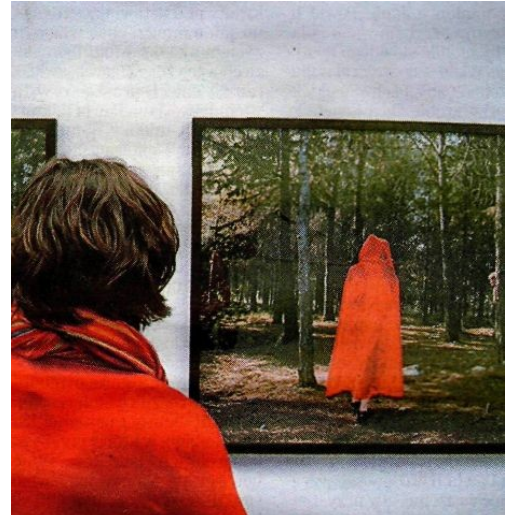

מאת: לוקאש גאזור

פחד מאחד

Good Night and Bad Luck, התערוכה שמוצגת במסגרת שנת פולין בישראל, חשפה כמה תוכן כלול במילה "פחד" ויכלה בקלות להתדרדר לפוליטיקה, עבר והשואה. אך האמנים העדיפו ללכת בדרך פחות ברורה מאליה – עם תוצאה לא רעה בדרך כלל.

הקירות הלבנים של בית האמנים בתל אביב הפכו על ידי נועה צדקה ליומן. האמנית הישראלית השתמשה בסיפורים אישיים אינטימיים, סגורים בפירוורים של יומיום: שערות, חול, דפים, תמונות שחור-לבן. אי-שם ביניהם רשומים קטעי מחשבות, חוויות ומצבים אמוציונליים. האמנית משקפת יוצא מן הכלל את אי-הליניאריות של הזמן, מתרגמת דקות חולפות לחפצים של יומיום. המשפחה, כלומר ארק הפולני ובת שלהם, רומקה, הופכים לנספח לאמנות. זהו רגע מעניין בעבודה שלה – מפגש ישראלי-פולני תחת גג אחד, לא רק של הגלריה, אלא גם של הבית. עבודה זו יכלה להיות פניה של התערוכה כולה, מכיוון שהיא כוללת את מה שחשוב ביותר ברוב היצירות שהוצגו: דאגות אנושיות רגילות שלא תורגמו לשפת הפוליטיקה הגדולה. זהו המסלול שבו הלכו האמנים.

היומיום מעניין אותם יותר מקשרי ההיסטוריה הפולנית-ישראלית. יומיום רגיל ואנושי שבו לפחד פנים רבות: עבודה על רוחות רפאים (הוברט צ'רפוק), עבודה על מעשיות שהופכות לסיוטים (ורד ניסים) ועבודה שהציגה את הדרמה של בחירה חופשית, שמעמידה אותנו מול אי-ודאות מתמדת (ליליאנה אורבך). עבודה מעניינת ביותר היא יצירתו של דומיניק ליימן שמקבלת פה משמעות חדשה. התנגשות של ריבוע שחור של בד עם עין המצלמה, בדיקת "עמידות" של המדיום, הופכים להעלאת רוחות רפאים, למשחק עם הדמיון. רצועות בהירות שמחליקות על פני משטח הצבע, נראות כמו קטעי זכרונות ישנים, שאריות של רוחות העבר.

כאשר שמים את המילה "פחד" בין פולין וישראל, מיד צצות הסוגיות השגורות והמוכרות היטב: השואה, אנטישמיות, שנת 1968. אבל האמנים והאוצרות מוניקה שבצ'יק וקציעה אלון, הלכו לכיוון שונה לחלוטין. כאן הפחד הפך לגבול שלא מפריד, אלא מאחד. כשנתבונן בראי האמנות, נראה עד כמה קרוב, עד להפתיע, המרחק המנטלי בין פולין וישראל.

אני שמח מהמסלול לא כל-כך מובן מאליי. דווקא בזכותו תערוכה זו, למרות מספר מעידות ובחירות לא תמיד ברורות של האוצרות, היא תערוכה מעניינת.